

JAN VYORAL

SOUBRUZI CHAČAŘI

Soudruzi chachaři

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

Jan Vyoral

Soudruzi chachaři – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2016

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA** a.s.

Jan Vyoral

**SOUDRUZI
CHACHAŘI**

Ilustroval Petr Vyoral

© Jan Vyoral, 2016
Illustrations © Petr Vyoral, 2016
© NAKLADATELSTVÍ XYZ, 2016

ISBN v tištěné verzi 978-80-7505-493-7
ISBN e-knihy 978-80-7505-565-1 (1. zveřejnění, 2016)

OBSAH

O knize plné chacharů	9
Byl jsem u THP chacharů	13
Nástup do zaměstnání	17
První pracovní porada	35
Soudruh jogín Lux	53
Střelba soudruhů	70
Soudruh Nimrod	102
Soudruh Mattoni	117
Brigáda socialistické práce	132
Soudruzi chachaři, lidé z ráje	157

O knize plné chacharů

Tento text se mi dostal do rukou v době, kdy jsem neměla času na zbytek a kdy mi náladu kazily různé starosti. Sotva jsem se do knihy začetla, moje tíseň šla stranou. Nemohla jsem se od jejích řádků odtrhnout. Okamžitě mě pohltil styl zdánlivě lehkého vyprávění z časů, kdy opravdu bylo v našem rázovitém regionu „přesoudruhováno“. V tomto směru kniha nepřehání, a pokud si někde autor mírně přidává a nadsazuje, je to hlavně proto, aby zvýraznil absurdnost doby, v níž se urputně budoval *KOMUNISMUS – MLÁDÍ SVĚTA* a všemi prostředky se bojovalo proti prohnilemu kapitalismu. Kaleidoskop drobných příběhů z pracoviště začíná v polovině sedmdesátých let minulého století ve velkém hutním kombinátu, kam nastupuje bez špetky zkušeností nová posila – mladý stavař – do provozu investiční výstavby. Ocítá se ve víru socialistického pracovního procesu a před jeho zraky defiluje den co den panoptikum postaviček s přílehlými přezdívkami: věčně telefonující soudruh vedoucí odboru Kytara, levnými cigaretami načichlý soudruh Rolko, vytáhlá soudružka

Nudla, vyvinutá soudružka Ceckoun i nepřeslechnutelná soudružka Trandák, nosatý soudruh Gargamel, vypasený soudruh Bachor, mrňavý soudruh Permon, snad jediný zdravě žijící a s prostředím neladící soudruh jogín Lux...

Nechte se vtáhnout do děje, kdo jste pamětníky, ohlédněte se za svými životy a posuďte, zda to tak nějak skutečně bylo. Vzpomínáte? A vy ostatní, kteří jste věkem mladší, zkuste se vžít do situace dvaadvacetiletého, který tehdy musel „s vlky výtí“. Přinejmenším se zasmějete, protože autorův svérázný humor je víc než nakažlivý.

Jana Svobodová

Většinu příběhů a situací zde popsaných prožili uvedení soudruzi v sedmdesátých a osmdesátých letech dvacátého století v národním podniku NHKG. Do písemné reportážní podoby si je dovolil převést autor tohoto díla, přímý účastník totalitního pracovního procesu.

Byl jsem u THP chacharů

Dílo *Soudruzi chachaři* je věnováno vzpomínce na víc než dvacet dlouhých let strávených „prací“ ve velkém národním podniku Ostravska v době totality. Vzpomínky se vážou konkrétně k podniku Nová huť Klementa Gottwalda, zkráceně NHKG.

Při zaměstnaneckém pobytu v normalizační době i krátce po totalitě jsem v NHKG poznal mnoho různých osob i mnoho soudruhů. Na některé vzpomínám rád, na ostatní si rovněž vzpomínám.

Pokud se jmenovaní v některých situacích poznají, měli by vědět, že osobně nemám vůči žádnému z nich zlý úmysl.

Pracovní život v NHKG za totality řídila soudružská partaj, která o sobě tvrdila, že je vedoucí silou ve společnosti. Nebyla to úplně pravda. Neotřesitelnou vedoucí úlohu při budování socialistické společnosti bezkonkurenčně měl tvrdý alkohol a pivo. Nejen v NHKG, ale ve všech národních podnicích byl způsob práce podobný, bez alkoholu nemyslitelný.

Alkohol byl jedinou opravdovou hnací silou každého pracovního procesu, a kdo málo pil, neměl téměř žádnou šanci na postup na společenském ani pracovním žebříčku.

Každý člověk byl v době totality soudruh a v produktivním věku musel být zaměstnán. Kdo měl smůlu, byl jen soudruh dělník, ale kdo měl trochu štěstí, byl soudruh technicko-hospodářský pracovník, zkráceně THP.

Možná by bylo výstižnější nazývat tyto soudruhy THP totalitními hospodářskými pracovníky. S ohledem na jejich výskyt na území Ostravska by sedělo trochu jiné označení: Byli to soudruzí chachaři.

Pro soudruhy THP se vymýšlela pracovní náplň, která byla velmi často zvláštní, mnohdy téměř neuvěřitelná. Příběhy a momenty z pracovního života soudruhů THP chacharů by snad mohly někomu leccos připomenout.

Pokud se čtenáři bude zdát, že je v příbězích zbytečně často používáno slovo *soudruh*, věřte prosím, že „přesoudruhováno“ rozhodně není. Byly to zlaté časy soudruhů, oslovit někoho *pane* byl skoro trestný čin. Znímám případ, kdy pravý soudruh mluvil zcela vážně o své ženě jako o soudružce manželce. Ale to už trochu předbímám.

Možná se popsané pracovní zážitky z národního podniku budou jevit čtenářům jako nadsazené, málo pravděpodobné. U neúčastných mohou vyvolat údiv, u někoho možná úsměv s poklepáním na čelo. Zejména čtenář mladší čtyřiceti let těžko uvěří, že se zde popsané situace skutečně staly. Ale staly se všechny v pracovní

době a jsou pravdivé. S odstupem času si dovoluji tvrdit, že popsané příběhy byly pravděpodobně tím nejdůležitějším, co se za totality v NHKG za mého pobytu událo.

A trochu nadsázky: Lid naší země by mohl být alespoň touto cestou po mnoha letech svobody informován o zvrhlém způsobu práce, kterým byli soudruzi THP v totalitě devastováni. Snad by stálo za zvážení uzákonit pro soudruhy THP, znásilněné zaměstnáním v socialistickém táboře, nějakou formu rehabilitace. Soudruzi THP by se mohli dočkat podobného odškodnění, jakého se po revoluci dostalo členům totalitních pomocných technických praporů, takzvaných PTP. Odškodnění by měli soudruzi THP obdržet především za totální nasazení svých zažívacích orgánů při alkoholických orgiích, provozovaných jako součást nutné pracovní náplně.

Celý svůj zažívací trakt museli soudruzi THP v pracovním procesu povinně nasazovat pro konečné vítězství socialismu nad prohnilým kapitalismem.

Na jejich obhajobu je nutno konstatovat, že všichni socialističtí pracující ani jinou možnost způsobu života a práce neměli. Kolektivní popíjení v pracovní době byl jediný způsob útěchy a úniku z reality normalizačního života, který soudruzi komouši nazývali socialismem. Pro mnohé pracovníky THP byla doba socialismu jeden dlouhý, nepřetržitý a násilný mejdan.

Vůbec nepřekvapuje, že se dodnes najde mnoho postižených pamětníků, kteří na totalitní dobu vzpomínají rádi. Je pochopitelné, že

pracovní doba prožitá při popíjení a nesčetných alkoholických oslavách zanechala v mnohých pracujících z doby totality docela příjemné vzpomínky. Mnozí by ji dokonce rádi prožívali znovu. V jejich vzpomínkách se k sobě lidé za totality chovali lépe než dnes, kdy je nutné si mzdu většinou zasloužit normální, skutečnou prací. Ano, lidé se pod vlivem alkoholu i pod vlivem krásné, byť nesmyslné ideologie chovají většinou vstřícně.

Alkohol i ideologie mívají stejně opojný účinek, ale bohužel i následky. Střízlivění bývá těžko snesitelné. Mnozí totalitní pracovníci mají dodnes jakousi doživotní kocovinu. Takto smýšlejícím pamětníkům nemá smysl odporovat, jejich postižení je nevratné.